

A két horgász

A halál elment meglátogatni az öreget.

Szinte minden nap elment már hozzá.

Leült vele a partra, és nézte, ahogy horgászik.

Amikor az öreg fogott egy halat, és visszadobta a vízbe, a halál megrázta a fejét.

Az öreg beszívta az alga illatát, amit a hullámok vetettek a partra.

Nevetve mondta:

– Halottak, de belélegezve jót tesznek a tüdőnek.

– Ne vess csak, vénember – mondta a halál, és egy lyukas szalmakalap alá bújt a nap elől.

A horgász figyelte, ahogy a szél színesre festi a tengert, egy világos sáv a szélcsendben, egy indigókék sáv arra északnyugatra, és a szigetekre gondolt, amelyeken járt.

A halál az elsüllyedt gályákra, az azokat lakó csontvázakra és antik csatákra gondolt.

A damil finoman, szinte láthatatlanul vibrált, két világ határán.

– A hullámok mind másmilyenek – mondta az öreg. – Ha jól figyelsz, amikor a partnak verődnek, sosem halod kétszer ugyanazt a hangot. A tenger nagy zeneszerző. És a halak is mind különböznek egymástól. Mindig van egy tükröződés, egy minta az uszonyon, egy apró kis pikkely, amit azelőtt sosem láttál.

– A katonák is mind egyformának látszanak – mondta komoran a halál. – Sokat kell látni meghalni, hogy észrevedd a különbséget.

Felhő fedte el a napot, és az öreg megrázkódott.

– Ideje, hogy velem gyere – mondta szigorúan a halál. – Öreg vagy, már az is nehezre esik, hogy lásd a damilt, a halak megszöknek előled. Amikor meg kifogod, visszadobod őket, mert azt gondolod, hasonlítanak rád. Minek akarsz még élni? Milyen reményed van még?

– Talán történik még valami szép velem. Adnál egy kukacot?

A halál feltűzte a kukacot a horogra, nagy szakértelemmel. Aztán azt mondta:

– Mit akarsz, mi történjen még veled? Betegség és álmatlanság között telnek a napjaid, mást sem csinálsz, mint emlékezel. Szinte már csak a múltban élsz.

– Talán igazad van – mondta az öreg.

A széljárás megváltozott, és a kikötőben a hajók forgolódni kezdtek, mintha táncot járnának.

Az öreg kifogott egy fekete galléros aranyhalacsát, és visszadobta a vízbe.

– Meséltem már neked arról a langusztáról, amelyik kiszabadult a kosárból, és visszamászott a tengerbe? Úgy szaladt, mint egy macska, esküszöm.

– Legalább tízszer elmesélted már. És én meséltem már neked arról, hogy jártam Raszputyinnal?

- Legalább tízszer, te is. Régóta ismerjük már egymást, halál.
- Igen, nagyon régóta. Azóta, hogy meghalt a kutyád.
- Nem - mondta az öreg -, nem akkor volt. Az nagyon szomorú volt, csak hatéves voltam. De arra gondoltam, hogy Billy nem halt meg, egyszerűen csak túl nagyot ugrott. Nagyon jó ugró volt, most is csak átugrott a világon túlra. Nagyon sokáig játszottunk még együtt, beszéltem hozzá és ő követett. Te nem voltál ott akkor.
- Nem emlékszem - mondta a halál.
- Nagyon is jól emlékszel - mondta az öreg. - A rákövetkező évben ismertelek meg, amikor láttam a bátyámat az ágyon feküdni, sápadtan, bekötözött fejfel. Akkor léptél mellém. És azóta egyetlen gondolathoz sem voltam annyira hű, mint a tiedhez.
- Köszönöm - mondta a halál, és meghajolt.
- És te is hűséges vagy hozzám - mondta az öreg. - Keresztül-kasul járod a világot, de tudom, hogy mindig emlékszel rám.
- A tenger most nyugodt volt és áttetsző. A damil mozdulatlan, ezüstös nyílként feszült a tengerbe. A csendet már a halál is túl mélynek találta.
- Azt gondolod, igazságtalan vagyok, öreg?
- Igazságtalan, fölösleges, kegyetlen.
- És miért beszélgetsz velem?
- Mi mást tehetnék?
- Talán lehetnék nem igazságtalan - mondta a halál. - De ha igazságos lennék, akkor az életnek is meg kellene változni, nem gondolod? Más lenne akkor, ha rám gondolnátok, semmi sem lenne olyan, mint azelőtt. Semmi sem maradna meg abból, ami van. És nem lenne ez maga is egy halál?
- Túl sokat beszélsz, halál, elijeszted a halakat.
- Igaz. Tudod, a halál számukra is igazságtalan.
- Igen, tudom. Ettől a gondolattól néha nem tudok aludni.
- Az öreg rettenetesen szomorúnak látszott.
- Melyik a legboldogabb pillanat, amire emlékszel?
- Ó, nagyon sok olyan van - felelte a horgász.
- Az első, ami eszedbe jut.
- Sok évvel ezelőtt, egy ilyen nyári napon, mint ez a mostani, én és a fiam elmentünk horgászni. Nyolc éves volt. A strand felé sétálva átmentünk egy napraforgótáblán. Végláthatatlan volt, egy dombra futott fel, akár egy hullám, átszaladt rajta, aztán lefutott, az egész világ aranynak látszott.
- Beléptünk a mezőbe, egy illatokban és rovarokban bővelkedő, susogó tengerben úsztunk. A virágok minden széllekedésnél egyszerre mozdultak, mint a halrajok, senki nem adott ki parancsot, mégis tudták, merre menjenek. Mindegyik napraforgó különbözött a másiktól. Mint a hullámok, és mint a katonák. Én és a fiam közel álltunk egymáshoz. Én védelmeztem őt, és ő védelmezett engem. Felmásztunk a domb tetejére, és egy óriási, napra szomjas óceánt láttunk magunk előtt. Aztán visszafor-

dultunk. Egy barátom látott minket. Így aztán van egy fényképem arról a napról. Ahányszor szomorú vagyok, megnézem.

– Szép emlék – mondta a halál -, de mi köze a reményhez? A fiad már felnőtt. A napraforgótábla talán nem is létezik már. A barátod halott. Te meg már horgászni sem tudsz, szinte vak vagy, nem bírsz megkülönböztetni egy fogast egy durbincstől.

– Te meg nem tudod megkülönböztetni a katonákat a gyerekektől – mondta az öreg.

A nap lemenőben volt, a tengerpart fényei kigyúltak és megvilágították a pálmagákat. A távolban egy világítótorony villogott.

– A világítótornyok jelei is mind különbözőek – mondta az öreg. – Az ott például...

– Ne tereld el a témát – mondta a halál, és finoman megérintette. – Szóval, mit remélsz a nyomorult jövődtől, öreg?

Az öreg a távolba meredt.

– Azt remélem, hogy visszatérhetek még a fiammal abba a napraforgótáblába – felelte.

– De hát sosem fog megtörténni – mondta a halál ingerülten -, meghalsz, és nem történik meg!

– Ne húzd fel magad – nevetett az öreg. – Én meghalok, igaz. De akkor sem tudsz meggyőzni, hogy nem történhet meg. Nem tehetsz semmit ez ellen a remény ellen. Ennek semmi köze a hithez, sem a félelemhez. Még te sem, itt mellettem a Földön, te sem tudhatod, mi fog történni.

A halál csendben maradt.

– És jól figyelj – folytatta az öreg -, még ha úgy is határoznék, hogy meghalok, ha el is vennéd az életemet, még akkor sem tudnád elvenni a reményt. Visszatérek még arra a mezőre a fiammal.

A halál keserűen nevetett, és bedobott egy kavicsot a vízbe. A kavics hang nélkül elsüllyedt. Aztán a halál felállt, és a szél lefújta fejéről a szalmakalapot. Tiszta ránc volt, hasonlított a horgászra.

– Holnap találkozunk, makacs vénember. Ma éjjel még dolgom van az autópályán.

– Lassan menj – mondta az öreg.

– MenjeteK lassan ti – mondta a halál.

Felvette a kalapját, visszatette a fejére, és a tengerre nézett. Sóhajtott. Úgy tűnt, mintha nem volna kedve elmenni.

– És hol van ez a napraforgótábla? – kérdezte.

– Holnap odaviszlek – mondta az öreg.